OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

Demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö 14.9.2015

Eduskunnan tarkastusvaliokunnalle

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTON VUODEN 2014 PUOLUERAHOITUKSEN VALVONNASTA ANTAMA KERTOMUS (K 4/2015 vp)

Oikeusministeriöltä pyydettynä asiantuntijalausuntona esitän kunnioittavasti seuraavaa.

Eduskunta edellytti helmikuussa 2014 kannanotossaan tarkastusvaliokunnan mietinnön 9/2013 vp. johdosta, että valtioneuvosto ryhtyy toimenpiteisiin ja selvittää vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön uudistamistarpeet.

Oikeusministeriö asetti eduskunnan kannanoton johdosta työryhmän selvittämään vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön tarkistamistarpeita. Työryhmän tehtävänä oli laatia ehdotus siitä, millä tavoin eduskunnan tarkastusvaliokunnan esittämät ja muut mahdolliset vaali- ja puoluerahoitusta koskevat kehittämisehdotukset olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa. Työryhmän tuli arvioida myös Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (ETYJ) demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimiston vuonna 2011 antamien Suomen vaali- ja puoluerahoitusta koskevien suositusten toteuttamismahdollisuuksia ja tarvittaessa tehdä ehdotukset niiden toteuttamiseksi.

Loppuraportissaan 22.4.2015 (Oikeusministeriö, Mietintöjä ja lausuntoja 29/2015, Vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön tarkistaminen) työryhmä ehdotti eräitä muutoksia puoluelakiin ja lakiin ehdokkaan vaalirahoituksesta. Työryhmän keskeisimmät ehdotukset ovat seuraavat:

- Puoluelain nojalla maksettavaa puoluetukea voisi saada eduskuntapuolueiden lisäksi puolue, joka saa vähintään kahden prosentin valtakunnallisen kannatuksen eduskuntavaaleissa. Puoluetukea saavaa puoluetta ei poistettaisi puoluere-

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Kasarmikatu 42 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7731	oikeusministerio@om.fi

kisteristä, vaikka se ei olisi saanut kansanedustajapaikkoja kaksissa edeltäneissä eduskuntavaaleissa.

- Puoluetuen valvontatehtävä siirrettäisiin oikeusministeriöltä Valtiontalouden tarkastusviraston tehtäväksi.
- Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusoikeus laajennettaisiin presidentinvaalissa tukiyhdistyksiin. Ilmoitustarkkuuden parantamiseksi ilmoitusvelvollisuus laajennettaisiin europarlamenttivaaleissa koskemaan myös toista varaedustajaa.

Työryhmän ehdotusten pohjalta oikeusministeriössä on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi puoluelain sekä ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain muuttamisesta. Oikeusministeriö on pyytänyt luonnoksesta lausuntoja viimeistään 18.9.2015. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle lokakuussa 2015.

Oikeusministeriöllä ei ole muuta lausuttavaa tarkastusvaliokunnan käsiteltävänä olevan Valtiontalouden tarkastusviraston kertomuksen K 4/2015 vp johdosta. Kertomuksessa ei esitetä uusia aloitteita lainsäädännön tarkistamiseksi.

Neuvotteleva virkamies Jussi Aaltonen